

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

50. An in religionibus sine prævia correctione fraterna peccatum occultum
fratris possit quis denunciare Prælato tanquam Patri? Et an in tali casu
possit Prælatus cum suis Consultoribus, si ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

non sint, raro potest expectari privata correptio; Admonitio autem, quam dicimus praeferri posse, non oportet ut sit secreta: nam siue secreta, siue publica sit parum refert.

3. Sed dices, Omne peccatum quod est notorium, videtur esse contra bonum publicum ratione scandalali: & praeterea contra bonum publicum est, si peccata huiusmodi maneant impunita, quia indulgentia excitat alios ad peccandum. Hac ratione videtur S. Thom. in 2. 2. q. 33. art. 7. ex Augustino, ut probet, in his peccatis non esse locum admonitioni. Sed si recte attendamus, licet omnia peccata publica qua talia sunt, apta sint scandalum inferre, non omnia inferunt: nam pro qualitate personae & peccati potest contingere, ut peccatum publicum tantum sit infamia peccantis, & non sit alius occasio peccati; & multa peccata etiam publica, non solum conuenienter; sed etiam necessariorum impunita relinquuntur ad vitandum maiora mala. Vtrumque patet in peccatis meretricum, & aliis similibus. Quod ergo S. Thom. dicit, frequentius euenit; & ideo vera est regula generalis; sed oppositum aliquando potest contingere; & ideo admitti potest exceptio. Et haec omnia docet etiam Lorca in 2. 2. *Diui The. disp. 47. Regul. 3. num. 37. & 38.*

RESOL. XLIX.

An, quando non speratur fructus ex correptione fraternali, sint adhibendi testes, vel his omissis recurrendum ad Superiorem. Ex p. 7. tr. 3. Ref. 43.

Respondeo affirmatiue, & ideo quando ob naturam peccantis aut alias ob causas prudenter credo me omnino inutiliter per me aut alios priuatos proximum monitorem antequam eum denunciem Superiori: tunc enim possum eum statim hunc denunciare, quia frustra illa praemitterem. Quod maximè locum habet, quando observatio illius ordinis crederetur non solum inutilis, sed etiam nocua futura, eo quod alter monitus in odium mentis exarsceret, aut emendationem simulandam correptionem eluderet. Et ita docet Suarez *disp. 8. de Charit. sect. 6. n. 17.* Castus Palauus *tom. 1. Filiucius tom. 2. tr. 28. c. 7. n. 115.* & Coninch *disp. 28. de Char. dub. 8. n. 152.* Vnde Trullench *in Decal. tom. 1. lib. 1. c. 5. dub. 16. n. 2.* sic asserit. Si probabiliter sciam proximum mea secreta monitione non esse emendandum, possum illam omittere etiam si delictum sit occultum, & coram testibus corrigere; immo si existimem, correptionem, nec coram testibus esse profuturam, vel non adfunt testes idonei, eo quod timeam, eos peccatum reuelaturos, possum statim Praelato, ut paui, reuelare, seu denunciare, & testes praetermittere: nam tenemur proximo subuenire; ac aliter, ut supponimus, mederi non potest: Ergo. Ita ille, qui etiam addit, quod si probabiliter credam, nec mea secreta monitione, nec coram testibus, nec à Praelato peccatorem esse emendandum, possum totam correptionem omittere, & illum Deo commendare.

2. Vnde non desinat hic apponere verba Duuallij in 2. 2. *D. Th. tr. de Corrupt. q. 9. art. ult.* vbi sic ait: Notandum verò est, ad hoc vt testes debeant ex praeepto adhiberi, duo requiri; Primò, vt priuata monitio nihil quilibet profuerit, vel certò non putetur profutura, etiam si bis, terte fiat: nam si quis speraret se post trinam monitionem priuatim factam, esse profuturum, monitionem illam ter deberet adhibere, antequam ad testium adhibitionem

veniret: nisi fortè in dilatione esset periculum; ne peccatum ipsum non emendatum alius noceret; vel quod ipse peccator denuo peccatum suum repeteret, tunc enim deberet statim adhibere testes. Vbi obserua inter has tres monitiones debere esse aliquod temporis interuallum: nam si quis vna hora eas perficeret, non est dubium, quin moraliter pro vna tantum haberentur; quantum autem temporis debeat inter illas monitiones intercedere, non potest tradi regula generalis, sed istud per prudentiam, qua rationem circumstantiarum, & utilitatis ipsius correptionis, habet, est diiudicandum. Secundò, vt spes sit hanc testium adhibitionem fore profuturam, & non obfuturam; si enim putaretur non profutura, non est dubium, quin esset omittenda, non minus quam ipsa tota correptio, cuiusque ordo, quando nullius utilitatis fore coniecturatur, sed statim ad denunciationem deveniendum esset. Ratio est, quia totus ordo correptionis, quem Christus *Matt. 18.* praescripsit, est iuris naturae: non tantum secundum substantiam singulorum actuum, sed etiam secundum illorum ordinem: nempe vt primò moneatur priuatum proximum, postea adhibeantur testes; tertio denunciatur Ecclesiae, seu Praelato, qui bis, terte eum admonebit: quod si pertinaciter peccato suo adhaereat, eum excommunicabit. Hi autem actus non ita sunt iure naturae, aut praeccepto ipsius Christi praescripti, vt semper eos in corripiendo fratre exercere debeamus, sed solum quando adfunt debita circumstantiae, ob quas prudentia iudicabit ipsos adhibendos esse, vel non adhibendos: vnde sicut priuata admonitio non debet adhiberi, nisi quando per eam spes est emendationis: ita neque testium inductio, & saepe fit, vt aliquando vnus actus, aliquando plures, aliquando omnes sint omittendi: qua in re magna circumspectio opus est, & dicam ingenuè in omnibus actibus charitatis nullum esse, qui plus prudentia, quam correctio fraternalis, indigeat. Hucusque Duuallius; Quae omnia maximè pro praxi aduertenda sunt, & de hac quaestione iterum redibit sermo.

RESOL. L.

An in Religionibus sine praesentia correptione fraternali peccatum occultum fratris possit quis denunciare Praelato tanquam Patri?

Et an in tali casu possit Praelatus cum suis Consultoribus, si necessarium sit, agere de illo peccato?

Et an doctrina supradictae quaestionis procedat in aliqua Religione, in qua adest statutum, vt qui nouerit peccatum socij, denunciaret Praelato, non praemissa correptione fraternali?

Et notatur, quod non sit deueniendum ad denunciationem Evangelicam, & multo magis ad iudicalem, si antea non adhibeatur correctio fraternalis. Ex p. 3. tr. 2. Ref. 37.

Affirmatiuam sententiam nouissimè mordicus tenet Turrianus *tom. 1. 2. disp. 89.* Sup. hoc in Ref. seq. *dub. 4.* vbi citat Bonauenturam, Angelum, Rosellam, & Araualum, & addit in tali casu posse Praelatum cum suis Consultoribus, si necessarium sit, agere de illo peccato. Vide etiam Sanchez *in sum. tom. 2. lib. 6. c. 18. n. 46.* & Suarez *tr. de charit. disp. 8. sect. 6. n. 22.* Probatur haec opinio, quia fructus vberior spiritualis illius fratris, meritò praependerit iactura illius fama.

2. Sed contrariam sententiam tenendam esse puto cum Tannero *in 2. 2. disp. 2. q. 5. dub. 5. n. 106.* qui citat Adrianum, Syluestrum, Sotù, Bañez, Nauarrum, Valentiam, Humbertum, Hugonem Victorinum, & D. Thomam; quibus ego addo Rodriguez *de ordine* C c 4 iudiciario,

indiciario, cap. 9. n. 5. Thomam à Iesu lib. de vifst. tract. 1. c. 9. n. 1. & 6. Lorcam in 2. 2. fect. 3. disp. 47. n. 9. & Io. de la Cruz in direct. confuent p. 1. prac. 5. art. 2. dub. 5. concl. 1. Becanum in 2. 2. c. 21. dub. 4. Mirandam de ordine indicario, tom. 1. q. 11. art. 4. & Sayrum in clavi Regia. lib. 11. c. 4. n. 10. & feq. Ratio est, quia Christus Matt. 18. præcipit; vt correctio præmittatur antequam peccatum fratris Superiori denunciatur; ergo hoc faciendum est. Deinde frater debet corrigi, quantum fieri potest cum minima iactura suæ famæ, quia idipsum exigit charitas, vt frater suo quam minimo damno corrigatur, neque ad villam infamationem coram altero procedatur; si absque hoc factis corripitur, neque fas est solùm propter maius bonum spirituale alicuius famam, aut fortunas eiusdem ledere. Vnde patet responsio ad contrarium argumentum. Adde quod ex huiusmodi denunciationibus, non præmissa correctione, generantur odia, & dissensiones inter correptum, & denunciantem, & nociuæ sunt paci communitatis.

Sup. hoc inf. in Ref. 42. & sup. in tr. 1. Ref. 240. §. vit. in tribus eius. vt. lin.

3. Limitatur tamen supradicta opinio, quod non proceditur aliqua Religione, in qua adest statutum, vt Prælati, non præmissa correctione fraterna; nam in tali casu huiusmodi Religiosi cedunt iuri suo; videlicet quod secus ordo fraternæ correctionis prætermittatur; & ita faciunt Religiosi Societati Iesu, cuius constitutionem optimè defendunt Suarez tr. de fide, disp. 8. fect. 6. n. 12. & 17. Coninch de act. supernat. disp. 28. dub. 12. n. 121. Laym. in Theol. mor. lib. 3. fect. 5. tract. 3. p. 2. c. 4. n. 5. Valentia in 2. 2. q. 10. punct. 5. Sanctarellus super decal. lib. 2. c. 69. n. 211. Rodriq; in exercit. spirit. tom. 3. tract. 8. c. 6. Sanchius in selectis; disp. 46. n. 28. Sanchez in sum. tom. 2. lib. 6. cap. 18. n. 50. Ribadeneira de instit. Societ. Iesu, cap. 34. Peregrinus in constit. Cler. Regul. p. 3. cap. 9. littera P. §. 2. concl. 14. Syluius in 2. 2. q. 33. art. 7. concl. 3. Malderus etiam in 2. 2. q. 33. art. 8. §. arguitur secundo. Becanum in 2. 2. c. 21. dub. 5. n. 33. & alij. Quidquid in contrarium aduersus tale statutum asserat Lorea in 2. 2. q. 33. art. 8. fect. 3. disp. 47. n. 12. & feq. cum Ledesma in sum. tom. 2. tract. 4. c. 4. concl. 24. §. dico secundo. & Colma Philiarcho de offic. Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 4. cap. 14. quorum sententiam tanquam probabiliorum nouissimè die 24. Aprilis 1627. lequuta est Academia Salmaticensis, teste Hieronymo Rodriq; in compen. qq. Regul. resol. 36. n. 13.

4. Notandum est tamen hic obiter, quod Doctores primæ sententiæ in praxi eam deducendam esse putant, quando Superior, cui tanquam Patri reuelatur peccatum occultum fratris, est vir prudens, & discretus, secus autem si sit vir imprudens, violentus, vel subditis non bene affectus; nam in tali casu etiam supradicti Doctores asserunt minimè talem denunciationem esse faciendam, & aliter facientes peccare. Sed tu absolute nostram sententiam tene, nempe non esse denunciandum peccatum occultum fratris Superiori, tanquam Patri sine praua correctione fraterna, nisi, vt dictum est, in aliqua Religione aliter per constitutiones cautum sit.

Sup. conten- to in hoc §. inf. in Ref. 58. 59. & 60.

5. Notandum est etiam hic obiter quod Octavianus Spatarius in practica de modo corrigendi Regulares, v. 5. c. 1. n. 4. & c. 3. n. 4. existimat, non esse deueniendum ad denunciationem Euangelicam, & multò magis ad iudicialè, si ante non adhibeatur fraterna correctio.

RÉSOL. LI.

An in Religione sit licitum reuelare Prælati vt Patri peccatum occultum fratris absque praua correctione.

ne quando melius est per ipsum Prælati correctio. Et inferitur, quod quando Episcopi, Vistitantes, & Prælati Religiosorum, & alij Superiores Regulares aut seculares Ecclesiastici præcipiunt sub excommunicatione ipso facto, vt scientes crimina reuocentur terminum, sibi reuelent, semper intelligendum esse seruatò ordine correctionis fraternæ, aliter non est illis obediendum. Et si aliquis Prælati expresse præcepit contra hunc ordinem, & ipse peccabit præcipiens, & obediens. Ex p. 7. tr. 3. Ref. 44.

§. 1. Affirmatiuâ sententiam docet Suarez disp. 8. c. 9. & 10. Castrus Palaus tom. 1. rr. 6. disp. 3. p. 4. n. 2. Trullench in Decal. to. 1. lib. 1. c. 5. dub. 16. n. 2. vbi sic ait: Item si monito facta Prælato creditur esse veritas, quam si fiat coram testibus, eo quod Prælati est discretus, prudens, & sanctus, possumus omittis testibus Prælato tanquam Patri, erimen de ferre: nam sic consulitur bono proximi absque eius damno.

2. Probatur hæc opinio, quia Medicus corporalis prudenter vitur acerbiori medicina, quamuis non sit valde necessaria, si tamen est valde utilis. Ergo etiam correctio per Prælatum non sit necessaria simpliciter, si tamen est valde utilis, & efficacior secreta correctione, poteris hac omittis delictum ad Prælatum deferre. Quod in Religionibus, vt bene dicit Suarez, ferendum est; in aliis vero, quia magis sunt iuri, nisi notabilis fructus speretur pro certo, non est admittere hæc sententia.

3. Et addit Palaus in Religionibus semper præferendum esse melius subditum delinquentem per Prælatum corripiendum esse, quam à quolibet seculari, dum contrarium non constat. Tum quia Prælati occasiones peccati remouere potest, quas non potest alius subditus. Tum quia ipse Prælati preuenit, & remedia applicare potest, quæ per alios subditos non possunt applicari. Tum quia difficilior subditis simulare potest Prælati emendationem, quam tantis facili negotio simulare potest alteri fratri; sic late expendit Suarez tom. 4. de Relig. lib. 10. c. 9. n. 11. & hæc omnia docet etiam Coninch disp. 28. de Char. d. 11. n. 202. & Doctores quos citat & sequitur Hurtado de Mendoza, vol. 2. disp. 163. fect. 6. §. 81. & feq. quibus etiam consentit Francisc. del Castillo in 3. sent. 2. disp. 6. de Correl. q. 8. n. 4.

4. Non desunt tamen Doctores negatiuæ sententiæ adherentes, quos citat & sequitur Lorea in 2. 2. disp. 47. n. 9. vbi sic asserit: Hæc sententia nullo modo probabilis est, & omnino asserendū est neque in Religionibus, neque extra fas esse denunciare Prælato eum vt patri, delictū occultum, omittis propria admonitione, si ea speratur utilis; nec præceptū Prælati, aut constitutio religionis exulare possunt à culpa, necdum obligare, quia iniusta erunt, & contra diuinam & naturalem legem. Hæc est sententia S. Tho. art. 7. ad 5. Dicendum quod Prælati non est obediendum contra præceptum Domini. Et ideo quando Prælati præcipit, vt infirmitate, quod quis sciuerit corrigendū, intelligendum est præceptum sanè, saluo ordine fratrenæ correctionis, & ue præceptū fiat cõmuniter ad omnes, (id est per constitutionem) siue ad aliquè specialiter. Sed si Prælati expresse præcipiet contra hunc ordinem, & ipse peccaret præcipiens, & ei obediens, & c. Eandem sententiã docent expofitores S. Thomæ, hoc loco, Sotus in d. 2. q. 4. concl. 3. dub. 3. Adrianus in dub. ilo. Offic. quod est de ordine correption. Abulen sis q. 84. Paludanus q. 4. Gabr. lect. illa 74. Anton. §. 4. Arnil. n. 7. Syluest. q. 4. Nauar. cap. 17. & à fortiori Nauar. & Hugo Viet. delegati præcedenti disputatione, qui etiam vt patet negant manifestari posse prius quam aliis testibus.